

§ 133

Yttrande över betänkandet Träffsäkert - Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet (SOU 2021:101)

Ärendenr 2022/416-1.3.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande och avge nedanstående svar till socialdepartementet, Regeringskansliet.

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet önskar remissvar från Luleå kommun avseende betänkandet Träffsäkert – införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet (SOU 2021:101).

Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS), har sett över reglerna om bostadsbidrag och underhållsstöd. Utredningen föreslår bland annat att nya inkomstunderlag ska införas för bostadsbidrag, vilket ska göra bidraget mer träffsäkert och minska risken för skuldsättning hos de sökande. Den föreslår också en betalningsskyldighet för underhållsstöd som ska minska risken för skuldsättning hos barnfamiljer.

Luleå kommuns yttrande

Socialförvaltningen ser positivt på utredningens förslag då de föreslagna förändringarna bedöms innebära att fler kommer att ansöka om, och vara berättigade till bostadsbidrag, samtidigt som skuldsättningen bland mottagare av bidraget kommer minska. Även skuldsättningen bland föräldrar vars barn får underhållsstöd via Försäkringskassan bedöms minska, vilket bidrar till mer jämlika ekonomiska förutsättningar för medborgarna.

Socialförvaltningen har föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande och avge ovanstående svar till socialdepartementet, Regeringskansliet.

Socialnämndens arbetsutskott har 2022-06-09 § 59 föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande och avge ovanstående svar till socialdepartementet, Regeringskansliet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS), har sett över reglerna om bostadsbidrag och underhållsstöd för att öka träffsäkerheten och minska skuldsättningen.

Utredningen föreslår bland annat att bostadsbidraget ska grundas på de månatliga inkomstuppgifterna i arbetsgivardeklarationerna på individnivå från Skatteverket. Beslut om slutligt bostadsbidrag tas sedan löpande varje månad i stället för preliminära beslut som idag. Med nuvarande regelverk grundas bostadsbidraget på hushållets uppskattning av preliminär inkomst det kalenderår bidraget betalas ut, vilket sedan stäms av mot Skatteverkets beslut om slutlig skatt, året därpå. Då denna avstämning sker så långt i efterhand blir många hushåll återbetalningsskyldiga med stora belopp som de har svårt att klara av att betala. Många som är berättigade till bostadsbidrag söker det heller inte av rädsla för att bli återbetalningsskyldiga.

Rätten till bostadsbidrag beror också på vilka inkomster hushållet har under hela det kalenderår som bidraget betalas ut, vilket innebär att den som har låga inkomster i början av ett år men höga inkomster senare under året kan sakna rätt till bidrag trots att behovet av ekonomiskt tillskott är stort i början av året. Bidraget betalas också normalt ut med samma belopp varje månad. Hushåll med varierande inkomster kan därför få ett bidrag som är lågt i förhållande till behoven under perioder med låg inkomst, men i stället ett högt bidrag när inkomsten är högre. Detta bidrar till dålig träffsäkerhet för bidraget samt risk för skuldsättning för hushållen.

Den föreslagna förändringen bedöms öka den tidsmässiga överensstämmelsen mellan behovet av bostadsbidrag och utbetalningen av detsamma samt att fler hushåll kommer att ansöka om, och ha rätt till bostadsbidrag. Vidare bedöms det möjligt att minska det totala återkravsbeloppet för hushåll med bostadsbidrag med mer än 90 procent.

Underhållsstödet ska garantera ett barns försörjning när en bidragsskyldig förälder av olika anledningar inte betalar underhåll för barnet. Om den förälder som inte bor med barnet inte betalar underhållsbidrag till boendeföräldern, regleras detta i stället genom underhållsstödet från

Försäkringskassan. När fullt underhållsstöd lämnas för ett barn ska den bidragsskyldiga föräldern betala ett belopp till Försäkringskassan som helt eller delvis motsvarar underhållsstödet. Föräldern krävs på ett lägre belopp om hen saknar förmåga att betala hela beloppet. Underhållsstödet innebär alltså ett stöd till barnet till den del den förälder barnet inte bor med har begränsad ekonomi.

Utredningen föreslår att den bidragsskyldiga föräldrarnas betalningsbelopp till Försäkringskassan också ska grundas på månadsuppgifterna i arbetsgivardeklarationerna på individnivå från Skatteverket. Idag beräknas betalningsbeloppet till Försäkringskassan utifrån den frånlevande föräldrarnas inkomst enligt det taxeringsbeslut som fattats närmast före februari månad det år återbetalningsskyldigheten avser, vilket innebär att inkomstuppgifterna ofta inte överensstämmer med föräldrarnas aktuella betalningsförmåga.

Utöver att skulder kan uppstå om betalningsförmågan överskattas, kan användningen av inkomsten två år bakåt i tiden innebära att den faktiska betalningsförmågan inte utnyttjas. Betalningsbeloppet bestäms för ett år och ska normalt betalas med samma belopp varje månad. Bidragsskyldiga med varierande inkomster kan därför få betala ett lågt belopp i förhållande till betalningsförmågan under perioder med hög inkomst, men i stället ett högt belopp när inkomsten är lägre. Den föreslagna förändringen bedöms öka träffsäkerheten i betalningsbeloppet och minska risken för skuldsättning.

Den bättre tidsmässiga överensstämmelsen mellan behovet av bostadsbidrag och utbetalningen av detsamma ger ökad träffsäkerhet för bidraget. När också risken för skuldsättning minskar förväntas bidragets syfte få bättre genomslag. Fler hushåll med bostadsbidrag ökar utgifterna. Ett avskaffande av flerbarnstillägget för det andra barnet används delvis för att finansiera denna utgiftsökning.

På samma sätt får förslagen betydande konsekvenser för överensstämmelsen mellan bidragsskyldiga föräldrars betalningsförmåga och det belopp de ska betala. Det får positiva konsekvenser för hur mycket skulder som det nuvarande regelverket genererar.

Dialog:

Intern dialog har genomförts.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Utredningen bedömer att de föreslagna förändringarna kommer att innebära att fler kommer att ansöka om, och vara berättigade till bostadsbidrag samt att bidraget blir mer träffsäkert. Förändringarna bedöms också minska

skuldsättningen bland personer som mottar bostadsbidrag och som är betalningsskyldiga för underhållsstöd, vilket bidrar till mer jämlika ekonomiska förutsättningar för medborgarna.

Då det är barnfamiljer som i hög utsträckning mottar bostadsbidrag, och barnfamiljer som omfattas av förslagen angående underhållsstödet kan förslagen också bidra till ökad jämlikhet i barn och ungas uppväxtvillkor.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

Beslutet har ingen påverkan på utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

De föreslagna förändringarna bedöms innebära att fler personer kommer att ansöka om, och vara berättigade till bostadsbidrag, samt kommer göra bidraget mer träffsäkert. Det skulle kunna innebära att personer som idag mottar visst ekonomiskt bistånd från kommunen inte behöver göra det eller kan minska sitt biståndsmottagande något.

Beslutsunderlag

- Sammanfattning av betänkandet (SOU 2021:101), SOC Hid: 2022.1531
- Socialförvaltningens förslag gällande yttrande över remiss av betänkandet Träffsäkert – Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet (SOU 2021:101), SOC Hid: 2022.1760
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2022-06-09 § 59, SOC Hid: 2022.1827

Beslutet skickas till

Regeringskansliet